vered in the archaeological layer (Fig. 2). From the small quantity of finds it is possible to make the assumption that the manor's garden or orchard existed at the investigation site and the buildings were somewhat further away.

Ramūnas Šmigelskas

Jašiūnų dvaro sodyba

Jašiūnų (Šalčininkų r., Jašiūnų sen.) pavadinimas rašytiniuose šaltiniuose pirmą kartą minimas nuo XV a. Nuo XV a. kelis šimtmečius Jašiūnai priklausė didikams Radviloms. XVII a. viduryje Jašiūnų dvare rezidavo Vilniaus vaivada Jonušas Radvila. Po jo mirties valda priklausė Boguslavui Radvilai, vėliau jo dukteriai Liudvikai Karolinai. Radviloms šis dvaras priklausė iki XVIII a. pabaigos, kai jį jau faktiškai valdė Adomas Čartoriskis. 1819 m. dvarą iš Radvilų nupirko Ignacijus Balinskis. Ši giminė kartu su Sniadeckiais dvarą išlaikė iki pat gyvavimo galo. XIX a. pradžioje suformuotas klasicistinio stiliaus dabartinio dvaro kompleksas. Daugelis puošybos elementų sukurti jau XIX a. II pusėje. Į R nuo rūmų skleidžiasi parteris, prie kurio iš Š glaudžiasi oficina (statyta iki 1824 m.) ir jos priestatas (1860 m.), o iš P – svirnas (1818 m.), Š pusėje prie rūmų šliejasi aštuoniakampis paviljonas (1875–1876 m., architektas Apolinaras Mikulskis). Šalia svirno stovi žirgynas (XIX a. I pusė), dar toliau į PR, įkalnėje – kalvė su ratine (apie 1900 m.). Atokiau nuo rūmų pastatyti tvartai, o kitapus keliuko – kumetynas (XIX a. pabaiga – XX a. pradžia), tvoros ir vartų likučiai (XIX a. II pusė) (*Jašiūnų dvaras. Kultūros židinys*, Vilnius, 2016, p. 164–176).

Jašiūnų dvaro sodyboje, aplink tvarkomą dvaro oficinos pastatą vykdyti archeologiniai tyrimai. Tyrimų pobūdis pasirinktas atsižvelgiant į numatytų vykdyti grunto judinimo darbų gylius ir dar 2013 m. atliktų archeologinių tyrimų rezultatus. Tad oficinos aplinkoje vykdyti žvalgymai, kur gruntas kastas santykinai negiliai, ar remiantis 2013 m. archeologinių tyrimų duomenimis nefiksuotas archeologinis sluoksnis, ir detalieji tyrimai iki projektinio darbų gylio.

Žvalgymai vykdyti į P ir į V nuo oficinos bei ties remontuojamo pastato Š fasadu. Jie vyko inžinerinių tinklų tranšėjose, atkasant pastato cokolio pamatus ties V ir ŠV oficinos dalimi bei lyginant teritoriją dangų įrengimui. Žvalgytas bendras apie 300 m^2 plotas. Žvalgymai svaresnių duomenų nesuteikė. Archeologinis sluoksnis nefiksuotas, archeologinių radinių rasta nedaug. Žvalgymai teritorijoje į V nuo oficinos iš esmės patvirtino dar 2013 m. tyrimų metu keltą hipotezę, kad ši dalis galimai suformuota jau XX a. galbūt atvežtiniu gruntu ir perplanuojant teritoriją.

Detaliųjų tyrimų metu ištirtos dvi perkasos iki projektinio 70 cm gylio, iš viso 21 m^2. ***Perkasa 1*** tirta nuo pagrindinio tako ties vartais į dvaro sodybą oficinos link. Čia archeologinis sluoksnis nepasiektas. Tyrimų metu rasta keletas XIX a. datuojamų sagų ir plomba bei pavienių galbūt XVII–XVIII a. datuojamų radinių: Jono Kazimiero šilingas, buitinės keramikos šukių.

Perkasa 2 – tai perkasos 1 tęsinys, tik pakeitus jos kryptį. Tiriant šią perkasą fiksuota panaši stratigrafija kaip ir perkasoje 1. Nepaisant to, dalyje šios perkasos pasiektas XVII–XVIII a. kultūrinio sluoksnio horizontas, kuris perkasoje tirtas vos 10–15 cm storio. Giliau tyrimai nevyko. Surinkta keletas buitinės keramikos ir koklių radinių. Perkasos Š dalyje, arčiau oficinos, atidengtas fragmentas pastato grindų, kurios įrengtos iš plytų, rištų moliu (1 pav.). Atidengta pastato konstrukcija veikiausiai yra

1 pav. Perkasoje 2 atidengtas XVII–XVIII a. mūro konstrukcijos fragmentas. R. Šmigelsko nuotr.

Fig. 1. The fragment of a 17th–18th-century masonry wall structure unearthed in trench.

ir 2013 m. tyrimų metu fiksuoto statinio tęsinys (*ATL 2013 metais*, 2014, p. 246–249), datuojamas XVII–XVIII a., galbūt tai dar Radvilų laikotarpio statinio liekanos.

Jašiūnai Manor Complex

The name Jašiūnai is mentioned for the first time in written sources in the 15th century. The manor belonged to the Radvila family for several centuries. In 2020, an excavation (2 trenches to a planned depth of 70 cm) and field survey were conducted at the Jašiūnai Manor Complex. The survey yielded no clear results. A roughly 10–15 cm thick, 17th–18th-century cultural layer was recorded in trench 2 but not excavated deeper. A fragment of a masonry wall structure also dating to the 17th–18th centuries was unearthed in the trench (Fig. 1). This is likely a fragment of the same building recorded during the 2013 investigation.

Diana Tetereva, Olegas Fediajevas

Jonušo Radvilos rūmų tyrimai

Viena iš Radvilų rezidencijų buvo už miesto gynybinės sienos, dabartinių Vilniaus ir Liejyklos gatvių kampe, greta Vilijos vartų. Ji užėmė visą kvartalą tarp Vilniaus, Labdarių, Totorių ir Liejyklos gatvių (dabar pastatų kompleksas (UK 752) Vilniaus g. 24 ir Liejyklos g. 2). Pradžioje čia stovėjo mediniai rūmai, priklausę Kiškoms, vėliau jie perėjo Mykolo Radvilos Juodojo (1515–1565) žinion. XVII a. pradžioje rūmai atiteko Jonušui Radvilai (1579–1620), o vėliau jo bendravardžiui LDK etmonui, Vilniaus vaivadai Jonušui Radvilai (1612–1655). Jis 1635–1653 m. medinių pastatų vietoje pastatė didingą mūrinę rezidenciją. Projekto autorius ir statytojas – Radvilų dvaro architektas Jonas Ulrikas. Naujųjų rūmų ikonografinės medžiagos nerasta, išskyrus vienintelį atvaizdą Sebastiano Dadlerio (1586–1657) medalyje. Jame rūmai pavaizduoti iš V pusės, Pilies, Plikojo ir Bekešo kalnų fone. „U“ raidės plano rūmus sudarė 5 triaukščiai paviljonai ir 4 tarpiniai dviaukščiai segmentai, iš 3 pusių supę stačiakampį kiemą. Iš V pusės kiemą